

GISPEN
BRENGT
HERUITGAVE
VAN DE

MON

DI

AL

Ter gelegenheid van het negentig-jarig bestaan brengt Gispén in samenwerking met Rietveld by Rietveld een heruitgave van Gerrit Rietvelds Mondial stoel. De 'Mondial 2006' werd op 11 november tijdens de internationale Rietveld-conferentie in het Centraal Museum in Utrecht officieel gepresenteerd. Het is een even unieke als innovatieve stoel van een van de belangrijkste meubelontwerpers van de 20ste eeuw. De Mondial werd een halve eeuw geleden ontworpen maar is pas nu, dankzij de huidige technologie, te produceren in de aluminium uitvoering zoals Rietveld het wilde. Daarmee krijgt de Mondial alsnog de kans om een klassieker te worden.

RIETVELDS 'STOEL VOOR DE WERELD' >

De Mondial was Rietvelds 'stoel voor de wereld', maar heeft nooit de kans gekregen te worden waar hij voor bedoeld was. De Mondial werd eind jaren vijftig slechts in een kleine oplage door Gispens gemaakt. Van 'stoel voor de wereld' werd Rietvelds Mondial een stoel voor verzamelaars. Een tragisch lot voor een stoel van één van de belangrijkste meubelontwerpers die Nederland heeft gekend. Volgens Rietveld-deskundige Ida van Zijl, adjunct-directeur/conservator design en toegepaste kunst van het Centraal Museum in Utrecht, neemt de Mondial stoel een unieke positie in in het omvangrijke oeuvre van Gerrit Rietveld.

Geschiedenis

Vanwege de heruitgave van Rietvelds ontwerp, is ook de geschiedenis van de Mondial in kaart gebracht. In het boek 'Mondial – Gispens & Rietveld' doen Sylvia van Schaik (conservator van de Stichting Collectie Gispens) en Peter C. Wever verslag van hun onderzoek. De Mondial stoel werd speciaal ontworpen voor gebruik in het Nederlands paviljoen op de Wereldtentoonstelling die in 1958 in Brussel werd gehouden. Het was de eerste na-oorlogse Wereldtentoonstelling die door bijna 42 miljoen mensen werd bezocht. Het centrale thema was 'Balans van de wereld voor een humaner wereld'.

VIJF MONDIAL STOELN IN WIT POLYESTER OP DE AFDELING MODERNE WONINGINRICHTING IN HET NEDERLANDS PAVILJOEN, WERELDTENTOONSTELLING BRUSSEL 1958

HET PROTOTYPE VAN DE MONDIALSTOEL MET ALUMINIUM ZITKUIP ZONDER ARMLEGGERS

Het Atomium in Brussel gold als symbool voor vreedzaam gebruik van kernenergie. Rietvelds stoel kreeg niet voor niets de naam Mondial: het was zijn stoel 'voor de wereld'.

Gerrit & Wim Rietveld

Gerrit Rietveld (1888-1964), beroemd dankzij baanbrekende ontwerpen waaronder de Rood-blaauwe stoel, de Zigzag stoel en het Schröderhuis in Utrecht, ontwierp de Mondial formeel samen met zijn zoon Wim Rietveld (1925-1985), die vanaf 1953 voor Gispens werkte. Als ontwerper was Wim Rietveld de opvolger van W.H. Gispens, de grondlegger van het bedrijf. Samen met André Cordemeijer ontwikkelde Rietveld voor Gispens de beroemde serie 'meubelen voor het eenvoudige interieur'. Het was zijn idee om de Mondial bij Gispens onder te brengen. Over de samenwerking met zijn vader zei Wim Rietveld: 'Hij had een goed oog voor vormen en proporties, terwijl ik goed in de technologische kanten was. Het was wél zo dat hij dan de ontwerper was en ik de uitvoerder'.

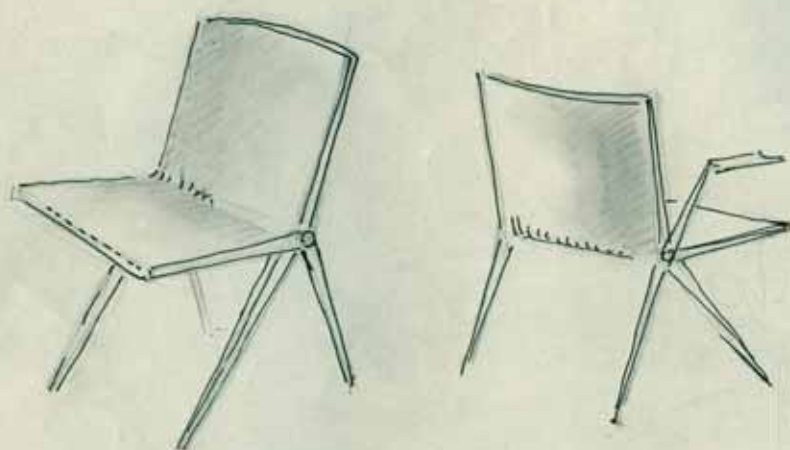
Aluminium

De Mondial was ontworpen als een stapel- en koppelbare stoel met een grijs gelakt geprofileerd plaatstalen frame en een aluminium zitkuij. Het ontwerp van Rietveld was even sober als innovatief. Het was, zo betoogt Ida van Zijl in 'Mondial - Gispens en Gerrit Th. Rietveld', het eerste ontwerp van Rietveld dat daadwerkelijk als industrieel product kon worden ontwikkeld. Gispens maakte twee prototypes (een mét en een zonder armleggers), die in mei 1957 in het tijdschrift 'Goed Wonen' werden gepresenteerd. De stoel werd rond die tijd ook in het Stedelijk Museum getoond, omdat de Mondial samen met andere ontwerpen was geselecteerd voor de Nederlandse inzending op de XIde Triënnale in Milaan. De Mondial werd in Milaan onderscheiden met een gouden medaille. In 1958 besteedde het tijdschrift 'Goed Wonen' opnieuw aandacht aan Rietvelds ontwerp. De conclusie was voor 'Goed Wonen' duidelijk. 'Hier is de droom van 1928 werkelijkheid geworden. Hier heeft hij [Rietveld] geholpen 'het leven te vereenvoudigen'.

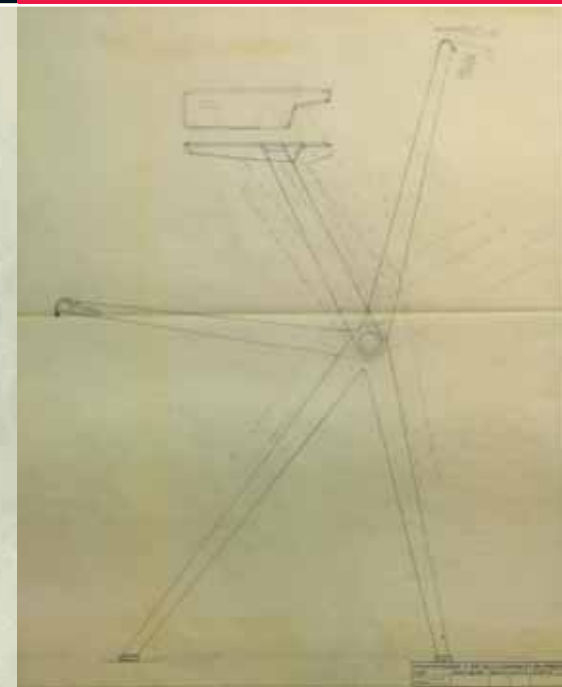

GERRIT TH. RIETVELD MET MAQUETTE VAN KERNWONING

10

nieuw model Gispens
zitting-rug gean. alum. of polivenil
constructie staalplaat.
ontw. G. en W. R.

WIM RIETVELD MET MAQUETTE VAN DE PARKEERGARAGE MET EEN PATERNOSTERSYSTEEM VOOR DE (TOENMALIGE) AMSTERDAMSE BANK AAN HET REMBRANDTPLEIN IN AMSTERDAM

Maar hoe enthousiast Rietvelds Mondial ook werd ontvangen, de praktijk bleek weerbarstiger. Achteraf gezien was Rietvelds ontwerp misschien wel iets té innovatief. Met name de aluminium zitkuip leverde in het productieproces problemen op. Gispen wilde de Mondial graag maken, maar dan met een zitkuip in polyester uitvoering. Het meningsverschil over de uitvoering leidde er toe dat Wim Rietveld het bedrijf verliet. Een andere tegenvaller was dat de stichting Wereldtentoonstelling, verantwoordelijk voor de inrichting van het Nederlands paviljoen, uiteindelijk niet voor de Mondial koos, maar voor een andere stoel. Op verzoek van Gerrit Rietveld werden wel vijf exemplaren in wit polyester getoond op de expositie op de afdeling Moderne Woninginrichting. Ook in het Benelux Paviljoen, ontworpen door grafisch vormgever Wim Crowel, werden ongeveer tien Mondial stoelen geplaatst, en intensief gebruikt.

Grensverleggend

Wim Crowel was van meet af aan onder de indruk van Rietvelds Mondial. Voor hem is het ontwerp net zo sterk als Rietvelds Zigzag stoel. 'Beide stoelen zijn voor mij een voorbeeld van de meest pure vorm van minimalisme. De Zigzag stoel is uit één plaat, en

met die eenvoudige en heldere lijn wordt het zitten verbeeld. Bij de Mondial stoel gebeurt net zoiets. Vanuit één enkel punt, de torsiebuis, lopen vier lijntjes. Meer is het niet. Als je zo ver gaat als ontwerper rek je de grens van wat een stoel is en wat een stoel kan zijn bewust op, en zit je dus op het randje van wat mogelijk is. Rietveld was in dat opzicht absoluut grensverleggend.'

Gispen nam de Mondial stoel eind jaren '50 in productie als stoel no. 117 (zonder armleggers) en stoel no. 217 (met armleggers). De polyester zitkuip werd geleverd in de kleuren rood, wit, geel, blauw en antracietgrijs. Waarschijnlijk is er maar één serie geproduceerd van maximaal 250 stuks. Daarna verdween de Mondial van het toneel.

Verzamelobject

Hoeveel exemplaren er nu precies van de Mondial zijn gemaakt is niet meer exact te achterhalen. Een van de aluminium prototypes (zonder armleggers) werd in 1974 bij een personeelsverkoop bij Gispen door industrieel ontwerper Jan Jacobs nog gekocht voor tien gulden, een ander (mét armleggers) werd in 1998 door een onbekende koper voor ruim 36.000 gulden gekocht op een veiling bij Christies. In 2004 betaalde Museum Boijmans Van Beuningen - eveneens bij Christies - voor een Mondial in rode polyester uitvoering 13.000 euro. Daarnaast bevinden zich nog exemplaren in de collecties van het Stedelijk Museum in Amsterdam, het Centraal Museum in Utrecht, het ICN (Instituut Collectie Nederland), de TU Delft en het Museum Elisabeth Weeshuis. Het aluminium prototype van

Jan Jacobs en de polyester uitvoering uit de collectie van het ICN zijn in bruikleen gegeven aan het Gispen Museum in Culemborg. Waar de resterende exemplaren zijn gebleven is onbekend.

Mondial 2006

Wat in 1958 met de toenmalige productiemethoden onhaalbaar was, of in ieder geval leek, blijkt inmiddels met de huidige technologie wel degelijk realiseerbaar volgens de uitgangspunten die Gispen al negentig jaar hanteert: design, innovatie en kwaliteit. Dankzij geavanceerde laser- en lastechnieken en computer-gestuurde productiemethoden is Rietvelds ontwerp vijftig jaar na dato opnieuw tot leven gebracht. Met de heruitgave van de Mondial bewijst Gispen de visionaire kwaliteiten van Gerrit Rietveld. Geen enkel ontwerp is tijdloos, een klassieker kan de Mondial alsnog worden.

Mondial inspireert

Geïnspireerd door de Mondial stoel van Gerrit Rietveld ontwierp Wiro van Vilsteren van hbl | ontwerpers een tafel die een perfecte combinatie oplevert. De Gispen WV-01 bestaat uit een blad van MDF dat gedragen wordt door een stalen onderstel. De WV-01 is leverbaar in diverse lengtematen en is combineerbaar met de Mondial 2006 met en zonder armsteunen.

Meer informatie over de Mondial, het boek en de tafel: www.gispen.nl

Architecten & ontwerpers over de Mondial 2006

Ter gelegenheid van de heruitgave van Rietvelds Mondial werd een nieuw prototype van de stoel de afgelopen maanden getoond aan eigentijdse ontwerpers en architecten. Hun visies zijn verzameld in 'Mondial - Gispen & Gerrit Th. Rietveld'. Creating maakte een selectie.

'Gispen heeft de stoel van Rietveld gemaakt zoals Rietveld het ooit bedoeld heeft.'
Richard Hutten, ontwerper

'Eigenlijk onvoorstelbaar dat deze stoel ooit niet heeft bestaan.'
Joost Ector, architect

'Het is een klassiek voorbeeld van een stoel-stoel.'
Chris van Duijn, architect

